

Hvorfor en fodgængerstrategi og hvem ejer den?

Forfattere: Marie Kjellerup Thesbjerg, met@ramboll.dk, Rambøll og Jesper Frandsen, jfra@aarhus.dk, Aarhus Kommune

At gå udgør en væsentlig del af livet i byen. Det er turen til og fra arbejde, skole og uddannelse, til bussen, toget og på indkøb, det er hundeluftning, motionsløb, stavgang og søndagsgåture. Alle ture starter og slutter med en gåtur.

Mere gang i Aarhus

Der er mange fordele ved at gå – både for den enkelte og for samfundet – i form af eksempelvis mindre forurening, bedre bymiljø og forbedret sundhed i befolkningen. Derfor har Aarhus Kommune igangsat arbejdet med fodgængerstrategien "Mere gang i Aarhus". Målsætningen med fodgængerstrategien er:

"At understøtte arbejdet for mere mobilitet i Aarhus ved at forbedre forholdene for fodgængerne og dermed sikre mere gang i Aarhus."

Derfor vil vi arbejde for:

- At gang bliver et reelt alternativ ved valg af transportform.
- Fodgængerområder skal være attraktive, tilgængelige, fremkommelige, sikre, trygge og med mulighed for ophold.
- Forhold for fodgængere skal indtænkes fra starten af et projekt for at sikre integrerede løsninger. Dette er både ved omdannelser, renoveringer og nyanlæg.
- Der skal sikres gode forbindelser mellem de forskellige mål i byen.

Fodgængerstrategien støtter op om Kommuneplan, Sundhedspolitik, Skolevejsanalyse, Trafiksikkerhedsstrategi og Trafikplan for Aarhus Midtby.

En bred strategi

Forskning viser, at hvis der i et område er gode forhold for fodgængere, så er der også en tendens til, at borgerne i det pågældende område går mere. Der er derfor god grund til at have fokus på fodgængernes forhold og omgivelser.

I Aarhus Kommune mener vi, der kan opnås nogle vigtige synergier ved at anskue fodgængerbegrebet bredt i forhold til eksempelvis ændring af trafikantadfærd, aktivering af byens rum, rekreative muligheder i de grønne områder og ønsker om forbedret folkesundhed.

Derfor har vi i Aarhus Kommune besluttet os for, at vores fodgængerstrategi skal udarbejdes og udmøntes i et samarbejde mellem magistratsafdelingerne for henholdsvis Teknik og Miljø samt Sundhed og Omsorg. Dette giver en masse muligheder, men også udfordringer. For hvem tager reelt ansvar, brænder alle lige meget for opgaven, og har vi det samme mål?

Projektgruppen har været bredt sammensat og har omfattet en arkitekt, en landskabsarkitekt, to ingeniører, og en DJØF'er. Gruppens medlemmer har derfor haft meget forskellig indgang til arbejdet, og det har givet en god dynamik i arbejdet, samt et bredere perspektiv i strategiens temaer og indsatser. For eksempel har gruppen set bredt på, hvad "gang" er:

- Gang som transportform
- Gang som rekreativ aktivitet
- Fodgængere til at aktivere byens torve og pladser
- Gang som middel til sundhedsfremme

Rent praktisk er arbejdet med strategien foregået gennem flere workshops, hvor alle deltagere har meldt ind med forslag til bl.a. mål, indsatser og eksempler. Herefter har rådgivere samlet op på alle input, og arbejdet videre i det samlede dokument. Ved en af de sidste workshops blev der sat ansvarlige centre på alle indsatserne. Herefter har de ansvarlige haft til opgave at få præciseret og defineret opgaven, så de kan "kende sig selv" i den, og samtidig få afstemt indsatsen med relevante ledere.

Forslaget til fodgængerstrategi skal nu godkendes på chefniveau, og herefter præsenteres for det politiske system.

Strategiens opbygning

Fodgængerstrategien er bygget op med indledende kapitler om fodgængertyper, målsætning osv. Mens den "operative" del er bygget op omkring fire temaer:

- **Tilgængelighed:** Fodgængermiljøet skal være tilgængeligt for alle. Også borgere med funktionsnedsættelser eller handicap.
- **Fremkommelighed:** Der skal være god fremkommelighed på fodgængernettet, så borgerne oplever, at de har let adgang til deres mål.
- **Tryghed og sikkerhed:** Der skal være trygt og sikkert at færdes som fodgænger i Aarhus Kommune.
- **Ophold og faciliteter:** Der skal være de nødvendige faciliteter til fodgængere i byens rum, som eksempelvis muliggør ophold.

For hvert tema gennemgås de samme emner. Herunder er det listet for temaet Tilgængelighed:

- Hvad er tilgængelighed?
- Hvorfor fokus på tilgængelighed?
- Sådan arbejder vi med tilgængelighed
- Relaterede planer og strategier
- Indsatser inden for tilgængelighed
- Gode eksempler:
 - Tilgængelighed i det grønne
 - Tilgængelighed i Midtbyen
 - Tilgængelighed udenfor Ringgaden
- Guidelines for arbejdet med tilgængelighed

For hvert tema beskrives 3-6 indsatser af varierende karakter. Indsatserne afspejles i høj grad af de guidelines, der er opsat bagerst i fodgængerstrategien. Disse guidelines kan medarbejderne i de enkelte afdelinger anvende, når de sidder med et nyt projekt. Og dette er ikke kun vejprojekter, men også byggemodninger, pladsomdannelser, beplantningsplanlægning osv.

For hvert enkelt tema er der opsat tre gode eksempler fra Aarhus Kommune. De afspejler hvordan man i forskellig geografi kan arbejde med det enkelte tema. For tilgængelighed er de tre eksempler en hævet gangsti ved Ballehage strand, ledelinjer og niveaufri broer langs Aarhus Å samt en tilgængelig bro over en jernbane i en forstad til Aarhus.

Det videre forløb

Fodgængerstrategien er endt med at blive ret "indadvendt" i forhold til de kommunale forvaltninger og er måske ikke umiddelbart så interessant for kommunens borgere.

Fodgængerstrategien skal fungere som et strategisk værktøj i det daglige arbejde i kommunen. De enkelte indsatser skal implementeres i de forskellige forvaltninger.

Mange af indsatserne kan implementeres løbende i forbindelse med renoveringer og andre ombygninger. Her skal strategien hjælpe med at få øjnene op for, hvor lidt der nogen gange skal til, for at forholdene for fodgængerne forbedres markant.